

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

800. 't Portiertje van Roeselare. — 801. De Kleine Tooneelspeelster. — 802. Angstige Dagen. — 803. Antwerpen in Brand. — 804. De Bannelingen. — 805. In het Wilde Land. — 806. De Wonderbare Redding. — 807. Fiere Margriet van Leuven. — 810. 't Avontuur van den Schilder. — 811. Het Boefje. — 812. Een onverwachte Reis. — 813. De Gezinnigste Teekens. — 814. De Spanjaarden te Gheel. — 815. Zwarte Jan. — 816. De Heks van de Moeren. — 817. De Boschwachter van Eikenhof. — 818. Het Juffertje van Parijs. — 819. De Wolfjager van Turnhout. — 820. De Zeeroovers. — 821. Het Gezin van den Visscher. — 822. De Wilde Cow-Boy. — 823. Keizer Karel te Gent. — 824. De Spanjaarden te Mechelen. — 825. Kerstmis in de Sneeuw. — 826. Een Angstig Avontuur. — 827. De Reis in den Nacht. — 828. De Zwarte Bende. — 829. Het licht in de Wildernis. — 830. De dankbare Soldaat. — 831. Een keer Wildstrooper. — 832. Het Wonderland. — 833. Het verloren Testament. — 834. In veilige Haven. — 835. De wonderbare reis van schipper Bontekoe. — 836. Een brutale Feeks. — 837. Vaders vertrouwen. — 838. De vlucht over de Schelde. — 839. Neel's Avontuur. — 840. De Zwarte Ruiters. — 841. De Held van Afrika. — 842. De Pleegzoon van den Bedelaar. — 843. Het Beleg van den Ravenburg. — 844. Een Avontuurlijke Vacantie. — 845. De Vriend van den Indiaan. — 846. De Pelgrims en de Roofridder. — 847. De twee Gemzenjagers. — 848. Het verloren Koffertje. — 849. De Held van Maldeghem. — 850. Het verlaten Huis. — 851. De schat in den Kelder. — 852. Het huis in de Dennen. — 853. De vriend van den Zeekapitein. — 854. De gestrafte Hoogmoed. — 855. Grootmoeders Helpers. — 856. Een Vlaamsche jongen in Amerika. — 857. De Jonge Kolonist. — 858. De Herder van de Hooglanden. — 859. Na lijden komt verblijden. — 860. De twee Robinson Crusoes's. — 861. Edelmoedigheid beioond. — 862. De Durver. — 863. De Durver in de Prairie. — 864. De jonge Hovenier. — 865. De sluwe Goochelaar. — 866. De valsche Boudewijn. — 867. De zonnerringe bezoeker. — 868. De schrik van het Dorp. — 869. De Plaaaggeest. — 870. Bij de Eskimo's. — 871. Ewyn, de lijfeigene. — 872. De eenzame Hoeve. — 873. Het schot in den Avond. — 874. De Stiefmoeder. — 875. Gescheiden Vrienden. — 876. Het Avontuur der Kerstzangers. — 877. Hoogmoed gebroken. — 878. De Cirkusjongen. — 879. Uit het Cirkus. — 880. Het Spookschip.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

Nr. 443

A. HANS

DE VERRADER

Prijs 60 centiem.

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

DE VERRADER

I.

Het was in December 1810. De Franschen speelden baas in ons land. Napoleon schreef aan een groot deel van Europa zijn wil voor.

De Vlaamsche kuststreek lag onder de sneeuw; het vroom nu hard. De zware toren van Lissewege verhief zich als een reus boven de blanke vlakte. Hij beheerschte de gansche omgeving, die thans wel ingeslapen scheen (1).

— Hoe verlaten is alles, mompelde een ruiter, die van Brugge kwam. Het is of ieder zich veilig in zijn woning opsluit.

Toch wist hij, dat het benarde tijden waren. Er werd veel geroofd en geplunderd, en over de

(1) Lissewege in de sneeuw. De plaat op den omslag is naar een schilderij van den bekenden kunstenaar K. Van Lerberghe, een onzer beste en gevoeligste kunstenaars.

bevolking was er een vrees gekomen. Men kon immers niemand meer vertrouwen.

De ruiter scheen haast te hebben, wat niet te verwonderen was, want het werd stilaan donker.

— Ik heb me te lang opgehouden, mompelde hij bij zich zelf.

Hij heette Lodewijk van Hasselt, en woonde in den omtrek van Lissewege, op een landgoed. Hij telde drie en twintig jaar, en zijn ouders waren reeds gestorven. Hij was een van de weinige edellieden, die bij de komst der Franschen in het land waren gebleven. Velen hadden zich naar Engeland begeven.

Lodewijk kwam veilig thuis. Zijn knecht Pol trad hem tegemoet om het paard te stallen.

Lodewijk ging binnen, en in een gezellige kamer was er een lekker vuurtje. Het kwikte hem heelemaal op. Toen hij zijn avondmaal geëindigd had, zette hij zich in een zetel en luisterde naar den wind, die om het oude huis begon te zoeven. Plots werd er op de groote deur geklopt.

— Wie komt er nu nog? vroeg Lodewijk zich af, en hij ging in de gang.

Door het luikje in de deur vroeg de knecht:

— Wie is daar?

— Ik ben Arnold Verhulst! klonk het. Lodewijk, die den naam verstond, zei tot Pol:

— Open vlug. Het is een goede vriend.

Even later trad een jonge man binnen.

— Dag mijn beste Arnold, groette Van Hasselt. Welk geluk u te zien!

— Ben ik hier veilig? vroeg de bezoeker.

— Wel ja, ik ben alleen met mijn knecht, dien ik goed vertrouwen kan.

Hij bracht zijn vriend, die er moe en mager uit zag, in de warme kamer.

— O, dat doet me goed, zei deze. Ik heb in de laatste dagen niet veel gerust. Ik ben in het geheim van Engeland over gekomen, en ben nu vast van plan tegen onze Fransche verdrukkers ten strijde te trekken.

Intusschen maakte de knecht een flink maal gereed, dat den aangekomene bijzonder smaakte. Verhulst bleef daarna nog wat met Lodewijk praten. Deze zag echter, dat hij oververmoeid was, en stelde voor om te gaan rusten. Verhulst vroeg niet beter, en weldra lag hij diep onder de dekens.

Van Hasselt bleef nog wat op en dacht na.

Die Arnold Verhulst was een oude makker. Hij had vroeger opstand gepleegd tegen de Franschen, en was toen moeten vluchten naar Engeland. Hij kon daar niet werkloos blijven,

en was vermomd terug gekomen. Natuurlijk speelde hij met zijn leven, want werd hij aan-gehouden, dan zou hij dood geschoten worden.

— Toch een moedige kerel, dacht Lodewijk. Ik zal hem zoo veel mogelijk bij staan.

Weldra begaf hij zich ook te bed.

Den volgenden morgen bleef Verhulst lang boven.

— Moet ik dien heer niet roepen? vroeg Pol.

— Neen, laat hem nog maar wat rusten, antwoordde Lodewijk.

Toen Van Hasselt gegeten had, ging hij een boodschap in het dorp doen. In de gemeente zag hij talrijke menschen bij elkaar staan, die druk aan het spreken waren.

Nieuwsgierig kwam hij nader.

— O jonker, zei een der mannen, hebt ge het nieuws al gehoord?

— Neen, wat is er dan gebeurd?

— Twintig jongens van het dorp moeten opkomen voor het Fransche leger. 't Is toch wel een schande.

— Is dat waar? vroeg Lodewijk, die van dit nieuws schrok.

— Ja, ja, de veldwachter heeft het daar straks uitgeroepen. Maar veel jonge parochianen zijn al gevlucht.

Van Hasselt liep naar het gemeentehuis om nader nieuws.

— Ja, zei de burgemeester, dien men meier noemde, vanmorgen heb ik bericht gekregen. Ik zag er ook tegen op, om het bekend te maken, maar kan er toch niets aan doen.

— Het zijn treurige tijden tegenwoordig, zei Lodewijk.

De jongeling bleef nog even, en verliet toen het gebouw. In een bedrukte stemming, keerde hij terug naar huis. Voor zich zelf had hij geen vrees, want om een lichaamsgebrek zou hij niet opgeroepen worden. Hij had echter medelijden met zijn volk.

Toen hij terug was, zat Verhulst in de kamer.

— Ik ben nu een heel ander mensch, zei deze. Ik ga vandaag weer verder, want mijn tegenwoordigheid zou u in gevaar kunnen brengen.

— Dat ziet ge van hier! kreet Lodewijk. Ik zou u in dit hondenweer weg sturen. Ik moet eens ernstig met u spreken. Ik heb van morgen op het dorp gehoord, dat veel jongens opgeroepen zijn voor het Fransche leger. De meesten vluchten. Onze plicht is hun bij te staan. En misschien kunnen we wel samen werken.

Ontroerd nam Verhulst de hand van zijn vriend.

— Als iedereen eens zoo sprak, de macht van

de Franschen zou zoo groot niet zijn, beweerde hij.

En beide vrienden sloten een verbond om de opgeroepen jongens bij te staan.

II.

Eenige dagen waren voorbij gegaan.

Lodewijk Van Hasselt en Arnold Verhulst hadden reeds met andere lieden, een akkoord gesloten. In de groote woning van Lodewijk werden geregeld geheime vergaderingen gehouden. Vele jongelingen, die gevlucht waren voor het Fransche leger, vonden een onderkomen in de goed ingerichte kelders, en waren daar veilig verborgen. Ze konden met dit strenge winterweer toch niet in de duinen schuilen.

De Fransche overheden ondervonden wel, dat er in die streek tegen hen gekonkeld werd, maar zij konden niemand beschuldigen.

Op zekeren avond had er weer een vergadering plaats. Een voor een kwamen de bezoekers af. Ze bemerkten niet, dat er achter een struik een kerel verdoken zat. Het was een zekere « Zwarte Daan », een nietwaard, die steeds rond zwierf, en ergens in een hol woonde. Hoe hij aan den kost kwam wisten de menschen niet, maar dat het niet eerlijk was, begrepen ze wel.

Zwarte Daan was echter een slimme gast, en

had reeds meermalen bemerkt, dat er op zekere avonden iets te doen was op het anders zoo stille landgoed. Hij kwam nu alle dagen daar loeren.

— Nu moet ik toch weten, wat die menschen hier altijd uitvoeren, dacht de kerel.

Lang bleef hij staan, tot hij overtuigd was dat er niemand meer zou komen.

Voorzichtig sloop hij dan tot bij het huis, en door een reetje in het vensterluik zag hij eenige mannen rond een vuur zitten. Ze schenen druk te praten. Daan luisterde ingespannen, en kon nu en dan wat verstaan. Plots ging er bij hem een licht op. Hij had ook al gehoord van de tegenkanting, die de Franschen in de streek ondervonden. Hier zaten de mannen, die zoo gezocht werden. Daan was verheugd over deze ontdekking, want hij zou ze verklappen en dan wel een flinke belooning krijgen.

— Een goede avond, zei de laffe kerel, in zijn handen wrijvend.

Plots ging er een deur open, en de verrader stond in het licht van een lantaarn, die de knecht op hem richtte. Pol had wat gehoord en kwam zien. Toen hij Daan bemerkte werd hij woeënd.

— Gemeene kerel, riep hij, wat zaken hebt ge hier!

Tegelijkertijd sprong hij toe, maar de schelm

was vlugger en met een wip was hij buiten bereik van den knecht.

— Hoe jammer, zei Pol. Als die gemeene kerel alles maar niet verstaan heeft en ons ver-raadt! Nog goed, hoe ik het bemerkte, dat hij hier loerde, want nu kunnen we nog voorzorgen nemen.

Hij ging naar binnen en verhaalde alles aan Lodewijk, die geweldig schrok.

— We kunnen niet voorzichtig genoeg zijn, zei hij tot zijn kamaraden.

— In het vervolg zullen we ergens anders moeten vergaderen, sprak Arnold Verhulst.

— Wel neen, hernam Van Hasselt, als we in de kelders gaan, zullen ze ons nooit vinden. En als het moet, kunnen we nog vluchten langs de onderaardsche gang. Dus niet ongerust zijn.

Weldra verlieten allen het kasteel, toch wel met bezwaard gemoed.

— — — — —
Den volgenden dag kwamen er tegen den middag een troepje soldaten onder bevel van een overste op het landgoed aan. Lodewijk had ze reeds eerder verwacht, en alle voorzorgen genomen. Hij opende zelf de deur en vroeg aan den Franschen bevelhebber, wat hij begeerde.

— Ge wordt beschuldigd geheime vergaderingen tegen de Franschen te houden, zei deze. En wij komen een onderzoek instellen.

— Maar wat ge nu toch zegt! sprak Lodewijk, die kalm bleef. Wie is die lasteraar?

— Dat gaat u niet aan. We zullen heel uw huis doorzoeken. Er moeten hier deserteurs verborgen zijn.

— Wel het huis staat vrij voor u open, maar ik verzeker u, dat ge niets zult vinden.

De soldaten keken in alle kamers en kelders, de officier zag papieren na; maar niets verdachts werd ontdekt. De deserteurs zaten in de geheime gang.

Natuurlijk was de Fransche officier geweldig teleurgesteld.

— We zullen u toch wel eens vast hebben, zei hij woedend tot Van Hasselt.

— Maar man, ik heb nooit iets misdaan, en hoop ook nooit iets slechts te doen, sprak deze vroolijk. De een of andere babbelaar heeft u wat onzin wijs gemaakt.

Diep gekrenkt trok de overste met zijn soldaten af. Toen hij weg was, zei Van Hasselt tot zijn knecht:

— We hebben hem flink beet gehad, maar we moeten in het vervolg toch oppassen. De vergaderingen dienen wat uitgesteld te worden. Maar de vrienden kunnen toch altijd door de geheime gang hier komen.

— Jawel. Ze moeten echter Zwarten Daan in het oog houden, dien Judas.

— Er wordt op hem geloerd.

III.

Arnold Verhulst logeerde thans ook wel bij andere medewerkers. Zekeren avond keerde hij bij Lodewijk terug.

— Morgen moet ik te Heist zijn, sprak hij. Men heeft me een visscher aangeduid, die bereid is onze deserteurs naar Engeland over te brengen. Het is zekere Jan Vlietink. Morgen maak ik akkoord met hem. De jongens kunnen niet altijd in uw kelders blijven. Is deze groep overgebracht, dan helpen we anderen weg, van Zuienderkerke, Dudzele, Knokke en Westkapelle. Er zijn er wel een dertig van die dorpen op hofsteden verscholen. Doch dat kan ook niet blijven duren. De arme jongens zullen geen kanonnenvleesch worden voor Napoleon. In Engeland zullen mijn vrienden hun aan werk helpen. En eens komen er toch betere tijden.

Den volgenden morgen was Verhulst al vroeg klaar.

— Pas toch maar op, waarschuwde Lodewijk.

— Och, ik ben al zoo dikwijls vermomd weg geweest, dat kan geen kwaad.

Voorzichtig verliet hij het landgoed.

Verhulst had echter niet bemerkt dat Zwarte

Daan hem van achter een struik bespiedde. Deze laffe kerel had opdracht gekregen het landgoed in 't oog te houden, en als er iets verdachts was, het den overste in het dorp te melden.

Daan grijsde.

— Ze zijn gewoonlijk maar met tweeën op het kasteel, wie zou dan die derde man zijn? Natuurlijk een die tegen de Franschen is. Als ik dien verraad zal er wel een flinke som aan te verdienen zijn, mompelde hij.

De schavuit liep vlug naar den Franschman, en vertelde hem alles.

— Ha, dat is nu eens goed gewerkt! zei de overste tevreden. Ik dacht wel, als we geduld bleven houden, dat we een vangst zouden doen. Het beste is, naar Heist te gaan en het aan den bevelhebber te vertellen. Misschien ziet ge daar dien kerel wel; anders wachten we hem af aan het kasteel. Ik ga met u mee... dat is nog beter.

Weldra verlieten deze twee kerels ook het dorp.

Intusschen was Arnold Verhulst al te Heist aangekomen. De moedige man, die zeer veel voor verdrukten deed, begaf zich naar visscher Vlietink. Het was dus, om over de deserteurs te spreken, die nog in de kelders in het kasteel verscholen zaten. Ze konden daar toch niet altijd blijven, en er was kans om ze in 't geheim naar

Engeland over te varen. Een visscher zou ze met zijn sloep daarheen brengen. Tot den middag was Verhulst met zijn zaken bezig, en daarna ging hij in een herberg op de markt wat eten. Hij scheen tevreden te zijn over zijn tocht. Zonder gestoord te worden at hij, en daarna maakte hij zich gereed om weer naar Lissewege terug te keeren. De trouwe vaderlander vermoedde niet, dat zijn leven in groot gevaar was.

Toen hij Heist wilde verlaten, werd hij plots omringd door Fransche soldaten. Het was of hij een slag op 't hoofd kreeg. Hij begreep, hoe noodlottig de gevolgen konden zijn.

— Wat moet gij van me hebben? vroeg hij op een toon alsof het hem niets aanging.

— Toon me uw papieren eens! zei de overste der groep.

— Ik ben een verloren mensch, dacht Arnold.

In de hoop toch nog, dat het maar een gewoon onderzoek was, zooals bij velen gebeurde, gaf hij zijn papieren.

Toen de Franschman deze las, riep hij jubelend uit:

— Ha, we hebben den vogel gevangen dien we reeds zóó lang zochten. Ge heet hier Joostens maar uw echte naam is Verhulst, vervolgde hij.

De soldaten grepen Arnold vast, wiens tegenstand niets zou helpen. Hij werd meegeleid en

weldra lag hij in den kelder van een gebouw, dat nu tot gevangenis diende.

Daar werd hij zeer somber.

— Ik ben toch te onvoorzichtig geweest, verweet hij zich zelf. Nu breng ik Lodewijk ook nog in gevaar. O, als het moet zal ik moedig sterven, ik heb toch mijn plicht gedaan, zei hij dan gelaten.

— — — — —
Lodewijk Van Hasselt liep onrustig heen en weer. Het was reeds zes uur, en nog was Arnold niet terug.

— Als er maar niets gebeurd is. Arnold doet toch veel te gevaarlijk ook, sprak hij binnensmonds.

Hij kreeg een angstig gevoel. Dit verergde nog, toen het zeven uur werd en er nog geen Arnold te zien was.

— Er is zeker en vast iets met hem gebeurd, zei Lodewijk tot den knecht.

— Als ge wilt zal ik het paard inspannen, en eens naar Heist rijden om wat nieuws, stelde Pol voor.

Nauwelijks had hij dit gezegd of er werd op de deur geklopt.

— Daar is hij, zei Lodewijk gerust gesteld.

Maar hoe groot was zijn teleurstelling, toen hij vóór de deur een vreemden man zag staan.

— Ben ik hier bij jonker Van Hasselt? vroeg de onbekende.

— Ja... Wat verlangt ge van mij? vroeg Lodewijk zenuwachtig, want hij had een voor-gevoel, dat die man slecht nieuws zou brengen.

— Ik kom van mijnheer Baeten uw vriend uit Heist, en moet u zeggen, dat een zekere Arnold Verhulst door de Franschen aangehouden is.

— Is dat waar? kreet Lodewijk verschrikt. Vertel me alles! drong hij aan.

Doch de bode, een visscher, kende geen bijzonderheden, en scheen ook haast te hebben om weer te vertrekken. Lodewijk gaf hem een belooning, en weldra was de man weer weg.

Van Hasselt weer zeer aangedaan.

— Op wat moet dat uitdraaien? zuchtte hij.

— Mijnheer Verhulst was toch te roekeloos, zei Pol.

— Konden we hem maar redden!

— Dat is onmogelijk. Hij zal natuurlijk goed bewaakt worden.

Lang bleven ze nog praten, en het was al laat toen ze naar bed gingen.

Den volgenden morgen besloot Van Hasselt eens naar Heist te gaan, om nader nieuws. Toen hij bezig was met zich aan te kleeden, kwam er

een zekere Maertens, die knecht was bij den meier. Hij scheen gejaagd te zijn.

— Kan ik uw meester oogenblikkelijk spreken? vroeg hij aan den knecht.

— Wel ja... kom even binnen!

Pol ging zijn meester verwittigen.

Enkele oogenblikken later was Van Hasselt daar.

— Uw vrijheid is in gevaar, zei Maertens. Een Fransch overste uit Heist is van morgen bij mijn meester geweest en vertelde, dat er een zekere Verhulst bij u inwoonde. Die Verhulst strijdt tegen de Franschen, en ze beschuldigen u ook van medeplichtigheid. Het is « Zwarte Daan » die alles verraden heeft. Het is de waarheid, die ik u vertel. Ik heb het van morgen afgeluisterd aan de deur.

— Nu moet ik zelf ook nog vluchten! kloeg Van Hasselt.

— Maar er zijn toch geen bewijzen, zei de knecht.

— Bewijzen, bewijzen... Denkt ge dat de Franschen zich daarmee bezig houden, sprak Maertens. Ja vlucht, mijnheer, anders zit ge van avond vast en zeker in de gevangenis. Nu ben ik weg, want de meier zou mijn lange afwezigheid bemerken.

Vlug verliet Maertens het kasteel.

— Dat nu ook nog! bromde Lodewijk.

Vluchten? Waar moet ik heen?

— Het beste wat ge kunt doen, is u ook in den geheimen kelder te verstoppen, zei de knecht.

— Maar wat zal er met den armen Arnold gebeuren?

— Dien kunt ge nu toch niet helpen. Maar als ik dien gemeenen Daan bemerk, sla ik hem dood. Hij is de oorzaak van al die ellende.

Van Hasselt begreep ook, dat het maar het beste was zich te verstoppen. Hij voelde er heelemaal geen zin in, om in de gevangenis te zitten. En als hij wilde, kon hij nog altijd langs de onderaardsche gang naar buiten.

— — — — —

Intusschen zuchtte Arnold Verhulst in zijn kerker. Hij had een onrustigen nacht gehad en was blij, toen het weder dag was. Maar hoe somber zag de toekomst er uit. Hij begreep wel dat zijn vrienden veel aan hem zouden denken. Maar hoe zou hij verlost kunnen worden? Dat leek toch een onmogelijke zaak.

Toen hij zoo aan 't peinzen was, kwamen twee soldaten hem halen. Hij werd naar een zaal gebracht waar er verschillende officieren zaten. Het waren allen Fransche overheden. Ze vormden een krijgsraad.

— Arnold Verhulst, zei de voorzitter, ge wordt er van beschuldigd om opstand verwekt

te hebben. Ge weet dat dit heel zwaar gestraft wordt, zelfs met den dood. We willen echter niet te streng zijn, en geven u een kans om het leven te behouden, zelfs in korten tijd de vrijheid terug te winnen. Maar op een voorwaarde. En die is, ons te zeggen waar al die deserteurs uit deze streek zitten, en ons ook uw medewerkers te verraden. Stemt ge daarin toe?

— Wij, Vlamingen, zijn niet zoo laf om elkander te verraden. Nog liever verkiezen we den dood, riep Arnold fier uit. En bewijs eens mijn schuld! Ge gaat voort op de praatjes van een gemeenen verrader.

Deze taal maakte de Franschen woedend.

— Ge schijnt nog veel bluf te hebben, sprak de voorzitter weer. Vergeet niet dat ge ter dood veroordeeld kunt worden. Nog eens vraag ik u: Zult ge ons de plaatsen aanwijzen waar die opstandelingen zitten?

— Ik weet niet, wat ge met uw opstandelingen bedoelt, antwoordde Arnold.

— Gij zijt uit Engeland overgekomen. Dat is ons bekend.

— Ben ik daarom een oproerling?

— Ge zijt een medewerker van de Engelschen, onze ergste vijanden.

— Men kan u van alles wijs maken! Ik heb u niets te melden.

De Franschen hadden de pijnbank afgeschaft,

maar twee soldaten grepen nu toch Verhulst vast en sloegen hem met een stok. Arnold doorstond veel smart, doch gaf geen kik.

— Zult ge nu spreken? vroeg de voorzitter.

Hoogere oversten uit Brugge hadden hun ontevredenheid betuigd, omdat aan de kust veel jonge lieden, die voor Napoleon's leger opgeroepen waren, onvindbaar bleken. En nu hoopen de officieren van deze streek die « deserteurs » in handen te krijgen.

Ze wisten van spionnen, welke ze zelfs in Engeland hadden, dat Verhulst, die zich ook Joostens liet noemen, in het geheim naar België was vertrokken, om deserteurs over zee weg te brengen. Ze hadden nu dezen man in handen, maar Verhulst liet niets los.

De gevangene werd opnieuw mishandeld, doch weigerde even hardnekkig te spreken. Hij werd dan terug in de gevangenis gebracht. Koortsig lag hij daar op het stroo.

IV.

Van Hasselt had wel gedaan, door zich te verbergen. Tegen den middag kwam een groepje Franschen op zijn landgoed.

Alles was echter gesloten.

— Hij zal zeker argwaan gekregen hebben,

meende de overste. Maar we zullen binnen breken.

Hij gaf zijn mannen een teeken, en deze begonnen de deur open te kappen. Binnen vonden ze echter niemand.

— Men zal hem gewaarschuwd hebben, hernam de aanvoerder nijdig.

Hij vermoedde niet, dat Lodewijk zoo dicht bij hem was. En teleurgesteld trok het groepje weer heen.

Een paar dagen gingen voorbij. Arnold Verhulst zat nog steeds gevangen. Omdat hij erg ziek was, had men hem nog niet voor de tweede maal verhoord.

Intusschen hadden zijn vrienden hem niet vergeten, want in het geheim werden vergaderingen gehouden om hem te redden. Lodewijk Van Hasselt kreeg in den nacht bezoek. Hij liet eenige vrienden komen. De knecht deed 's nachts de boodschappen.

Weer ontving Lodewijk eenige medewerkers in den geheimen kelder. Ze beraadslaagden, hoe ze Arnold zouden kunnen redden.

— Ik heb van morgen gehoord dat Dinsdag een troep Franschen uit Heist weg moeten, om ergens versterking te bieden, zei er een. Zouden we deze gelegenheid niet kunnen te baat nemen?

— Ik weet een middel, sprak Lodewijk. Ge

weet allen, dat de deserteurs bereid zijn om ons te helpen. Dinsdag is het levering te Heist. Als we nu eens een troepje mannen verbergen in wagens met hooi, dan raken we ongemerkt binnen. We wachten tot 's avonds, en vallen dan de gevangenis aan. We zullen er misschien in lukken, en alzoo zou Arnold gered zijn. Wat denkt ge van dit plan? Er is natuurlijk wat moed voor nodig.

De Franschen eischten van de bevolking, vooral van de landbouwers, allerlei artikelen op, onder meer hooi en stroo. Dinsdag was het weer een « leveringsdag ». Dan moest men de geëischte waren naar aangeduide plaatsen voeren.

Een der deelgenooten, een landbouwer, die hooi moest leveren, was bereid aan het plan mee te werken. Nu er maar enkele oudere soldaten te Heist waren, moest men deze gelegenheid aangrijpen. En aldus werd er dien avond besloten. De deserteurs werden geroepen en vernamen, wat men besloten had. Gaarne wilden ze helpen. Ze zouden zich in het voer hooi wegsteken.

— Morgen overleg ik alles met vrienden te Heist en vooral met visscher Jan Vlietink, beloofde een der aanwezigen.

V.

Het was tegen den avond. In den omtrek van Heist speelden kinderen met sleetjes, die ze van de besneeuwde duinen lieten glijden. Toen het donker werd, gingen ze heen. Een van hen, trok

langs de duinen naar huis. Plots schrok hij. De knaap bemerkte een man, die in een hol verdween.

— Zwarte Daan, zei de jongen, want hij

kende den zwerver wel. En men zei immers te Heist, dat die Daan een braven vaderlander in de gevangenis had gebracht door gemeen verraad. De jongen sloop snel heen. Thuis vertelde hij, wat hij gezien had. Zijn vader nam hem mee naar een visscher. Deze was niemand anders dan Jan Vlietink, die zich bereid had verklaard, de deserteurs naar Engeland te helpen.

Vlietink luisterde aandachtig. Hij haalde twee vrienden. De jongen moest nu het hol wijzen. Dat was dicht gemaakt met een plank. Vlietink trok de plank weg.

— Daan, koom hier... ikke moet u spreek... allez... venir ici... et vite, riep hij in een mengmoes van Fransch en Vlaamsch, zooals Fransche soldaten het soms spraken.

Daan moest denken, dat een Franschman hem riep. De verrader kroop naar buiten, maar hoe vreeselijk schrok hij, toen vier mannen hem vast grepen, en hem beletten te schreeuwen. Een dier mannen stelde voor den Judas dadelijk in zee te gooien, maar Vlietink verzette er zich tegen.

— Wij zijn geen moordenaars, zei hij. We binden den schelm en voeren hem naar mijn huis.

Dit gebeurde. De jongen, die het hol van Daan ontdekt had, kreeg bevel te zwijgen als een visch.

Eindelijk was het Dinsdag. Alles was tot in het minst geregeld. In een hooiwagen kropen de deserteurs. Lodewijk, die zich ook verstopt had, had goeden moed. De wagen reed heen.

Te Heist was het geweldig druk. Veel boeren kwamen met wagens en eenige oudere soldaten namen de leveringen in ontvangst. Ze dachten aan geen onraad.

Toen de wagen met de deserteurs aankwam, stond Jan Vlietink daar in spanning. Nog kon alles ontdekt worden. Doch het stoute plan werd ordelijk uitgevoerd. Het duurde niet lang of de wagen stond bij de gevangenis.

— Moet ge hier zijn? vroeg een schildwacht. Die oproerling zal toch geen hooi eten.

Plots kropen de deserteurs te voorschijn.

— Wat is dat? vroeg de schildwacht.

Maar hij werd vlug gegrepen, en zonder dat hij nog een woord kon uiten, lag hij gebonden. Zonder eenigen tegenstand brak men binnen. Een bewaker kwam uit een kamer.

— Zeg ons onmiddellijk waar Arnold Verhulst ligt, als ge gaarne blijft leven, gebod Lodewijk, die ook vermomd was.

— Arnold Verhulst is van morgen wegge-

voerd, antwoordde de bewaker, een Franschman.

— Ge liegt, hernam Van Hasselt, die toch van dit nieuws schrok.

— Ik lieg niet, ik zeg de volle waarheid.

— Verhulst zit in den kelder, riep een andere bewaker, een Vlaming. Kom mee, ik zal u bij hem brengen.

Hij daalde een trap af en ontsloot een deur. En in het schemerachtig licht zag Lodewijk zijn vriend.

— Arnold, ik kom u verlossen, zei Van Hasselt ontroerd.

— O, is het waar?

— Ja! Vraag nu niets... We hebben onzen tijd noodig!

Ook andere Vlaamsche gevangenen werden bevrijd.

— Komt rap mee! gebodde de visscher Jan Vlietink. Mijn sloep ligt gereed om te vertrekken. Het is vloed en we kunnen dadelijk weg.

Het was een kort, maar roerend afscheid tusschen Arnold en Lodewijk. Verhulst zou naar Engeland weer keeren.

— Ik kom later wel terug, beloofde hij.

Hij ging met de deserteurs aan boord. De weinige Fransche soldaten, die te Heist verbleven, hadden nu vernomen wat er gebeurde en snelden toe. Maar ook veel inwoners van Heist kwamen

aangelooopen en trokken luidruchtig partij voor de deserteurs. De soldaten weken. Ze zonden een bode naar Blankenberge, om versterking te vragen. Doch intusschen stak Jan Vlietink in zee. Aan boord was een gevangene: Zwarte Daan. Die moest ook mee naar Engeland.

Niemand had den vermoeden Van Hasselt herkend. Hij keerde met Pol, zijn knecht, naar huis terug. Ook de boer reed met zijn wagen heen, na het hooi bij de gevangenis op straat gelost te hebben. Daar hij zich eveneens geheel vermomd had, bleef hij onbekend.

Tegen den avond kwam er versterking, maar te laat. De vogels waren gevlogen. De aanvoerder raasde en tierde.

Men verdacht Lodewijk Van Hasselt. Deze werd 's nachts uit zijn huis gehaald. Men kon echter niets tegen hem bewijzen en drie dagen later moest men hem weer vrij laten.

De sloep bereikte veilig Engeland. Zwarte Daan werd er aan het gerecht overgeleverd en als een verrader ter dood veroordeeld.

Hij moest aan de galg sterven. Een Vlaamsche priester bezocht hem in de gevangenis.

Daan kermde vreeselijk. Hij was zoo bang voor den dood. De priester had nog bij de overheden ten beste voor hem gesproken, om de straf te doen veranderen in gevangenschap. Het hielp echter niet.

Toen sprak de priester hem over de eeuwigheid en zette hem aan tot berouw en boete. Daan kwam tot inkeer, en beleed zijn kwaad. Hij vertelde, hoe zijn vader in zee verdronk bij het visschen. De zoon had zich daarna slecht gedragen, gestolen, gedronken, tot hij, om meer geld te verdienen, verrader werd van eigen volk.

De priester betoogde, hoe er bij God vergiffenis was voor de zondaren, die tot berouw kwamen.

Zekeren morgen stierf Daan aan de galg.

— — — — —

Verhulst kon aan de Vlaamsche deserteurs werk bezorgen. Zonen van visschers traden in dienst bij de Engelsche vloot, om nabij de Vlaamsche kust als gids op te treden tusschen de banken. De Engelschen bestreden de Fransen op zee.

Jan Vlietink durfde niet openlijk naar Heist terug te keeren. Doch 's nachts kwam hij met sloep in de nabijheid van Blankenberge of Knokke. Dan nam hij nog deserteurs op.

Maanden waren verloopen. Lodewijk Van Hasselt woonde nog altijd op zijn landgoed bij Lissewege. Hij leidde nu een stil leven. Toch bespiedde men hem nog. De tijden beterden niet. Integendeel, zwaarder werd de druk op ons volk.

Keizer Napoleon eischte steeds meer en meer soldaten en ook duizenden jonge mannen uit ons land moesten in zijn leger dienen. Fransche gendarmen zochten de onwilligen op, nog strenger dan te voren. En in veel gezinnen was er verdriet.

Zekeren avond kwam er een bode op het landgoed aan. Pol liet hem binnen. De vreemdeling gaf Lodewijk een brief af. Nieuwsgierig opende deze het papier.

— Van Arnold Verhulst, zei hij verbaasd. Eindelijk hoor ik nieuws van hem.

Verhulst vroeg hem om in den nacht naar een hoeve bij het Zwin te komen. Hij moest Lodewijk dringend spreken. Het Zwin was een golf van de zee tusschen Knokke en Kadzand. Vroeger liep die golf tot Damme en Brugge, maar in den tijd van ons verhaal maar tot Sluis. En dan was ze door al de ondiepten nog moeilijk te bevaren. Tegenwoordig is het Zwin nog een kleine inham. De oude bedding naar Sluis is reeds sedert 60 jaar ingepolderd.

— Mijnheer Verhulst is dus weer hier in de streek? vroeg Van Hasselt aan den bode.

— We zijn verleden nacht uit Engeland overgekomen met de sloep van Jan Vlietink.

En de bode vertelde eenige bijzonderheden over de reis.

— Keert ge nu naar het Zwin terug? vroeg Lodewijk.

— Ja, mijnheer...

— Dan ga ik met u mee... Ge kunt ons geleiden.

Pol, de knecht, zou zijn meester ook vergezellen. Het was een heele tocht langs Knokke, toen nog een klein dorp achter de duinen.

De bode scheen er goed den weg te kennen. Hij geleidde Lodewijk en Pol over smalle dijken. En soms moesten ze door ondiepe kreeken waden.

Lodewijk was verlangend om zijn vriend terug te zien. Na de avonturen te Heist had Verhulst steeds in Engeland vertoefd. Met welke plannen keerde hij nu terug?

't Was al na middernacht, toen de bode bij een hoeve bleef staan.

— Hier is het, zei hij. Eindelijk zijn we er.

Alles scheen er in de diepste rust. Maar toen de gids op de achterdeur der woning klopte en daarna een wachtwoord uitsprak, werd er onmiddellijk open gedaan.

Lodewijk en Pol traden een kamer binnen, waar een paar kaarsen brandden. En plots zag Van Hasselt in het flauwe licht zijn vriend Arnold.

Ze begroetten elkaar hartelijk. Ook Jan Vlietink zat daar. Zijn sloepje lag op het strand. Er waren nu geen Franschen in de buurt.

Weldra begon Verhulst over het doel van zijn komst. Hij wist, dat Napoleon een tocht naar Rusland zou doen, om de Russen in hun land aan te vallen.

— En dat zal verschrikkelijk zijn voor de soldaten, beweerde Verhulst. Tracht zooveel mogelijk deserteurs te verzamelen. Wij steken vannacht weer in zee, maar niet zoo heel ver... En morgenavond keeren we dan terug, om de deserteurs aan boord te nemen en naar Engeland over te brengen. Hoe meer, hoe liever!

Dit plan werd nader besproken, en Van Hasselt beloofde zijn best te doen. Hij keerde dien nacht nog met Pol naar Lissewege terug. Den volgenden morgen begaven Van Hasselt en Pol zich naar verscheidene hoeven. Jongens, die zich verborgen voor de Franschen, moesten 's avonds bijeenkomen op het landgoed te Lissewege en dan zou Van Hasselt hen naar een vaartuig brengen. En ouders en zusters van deserteurs waarschuwden deze.

Het was een vermoeiende dag voor Lode-

wijk en de nacht zou nog geen rust brengen. Te tien uur waren wel dertig jonge mannen in de woning van Lodewijk verzameld.

Een half uur later ging de groep op weg. Lodewijk Van Hasselt stapte vooraan, om den weg te wijzen.

Tegen Knokke doken eensklaps Fransche gendarmen op. Ze grepen Lodewijk vast.

— Vlucht! riep deze nog tot de groep, want hij begreep, dat alles verraden was.

De jonge mannen stoven weg. Pol ook nam den wijk. Hij kon alleen niets doen.

Een burger trad nader en richtte een lantaarn op Lodewijk.

— Ja, het is Van Hasselt, zei hij.

— Verrader! riep Lodewijk uit.

— Ja, ik heb al lang op u geloerd, zei de man, een Heistenaar. En eindelijk heb ik u. Ik ben een kozijn van Daan... Zwartens Daan, die in Engeland opgehangen werd. Dit is mijn wraak. Ik wist het, dat gij van hoeve tot hoeve trokt, om deserteurs op te roepen. En ik heb u verklapt.

— Familie van een Judas en zelf een Judas, hoonde Lodewijk, die nu op een paard werd gebonden.

— Vooruit! kommandeerde de overste der gendarmen.

Lodewijk begreep, dat hij verloren was. Men

voerde hem naar Oostende, waar een Fransch kamp was, dat met een ander te Boulogne aangelegd werd, om van daar uit Engeland te bestrijden.

Jan Vlietink naderde in den nacht met zijn sloep het Zwin. Maar een afgesproken sein bleef uit. En Verhulst begreep, dat het plan niet gelukt was en er gevaar heerschte.

Den volgenden morgen werd Lodewijk voor een krijgsraad gebracht. Hij hield zich moedig. Hij wilde niemand verraden. Toen werd hij ter dood veroordeeld.

— Gij werdt lang verdacht... nu krijgt ge uw straf, zei een officier.

— Straf om verdrukke landgenooten geholpen te hebben; ik ben er fier op, sprak Lodewijk.

Hij werd in de duinen neergeschoten... Dapper stierf hij. Toen Verhulst dit later vernam, weende hij om zijn vriend.

E I N D E.